

Exposició d'imatges de la gran guerra

PEP PADRÓS i MARFANY

Quan des del Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell ens vàrem trobar per parlar de l'exposició que cada any fem per la Festa Major de Sant Julià, de seguida vam trobar el tema, aquest 2008 s'escau el 90è aniversari de l'armistici de la Primera Guerra Mundial, per això i coneixent l'existència d'un fons de fotografies d'aquesta època a Argenton, la cosa estava clara.

Amb el vist i plau de la família Catà, vàrem posar fil a l'agulla. Aquestes fotografies són plaques de vidre estereoscòpiques que un avantpassat de la família va portar de París i que algú de nosaltres ja les va poder veure

gràcies a la generositat d'en Ferran.

Amb el material a la mà i després d'haver-les visionat una a una, en vaig seleccionar 30 de les 50 que hi havia. La tasca va ser feixuga però calia extreure un fil conductor per a l'exposició (*La vida i la mort a la guerra*), buscant el costat més humà de la tragèdia i donant-li un ordre cronològic.

Calia digitalitzar amb molta cura el material seleccionat i de les dues imatges gairebé idèntiques, escollir la millor.

Aportacions d'argentonins

Tot i que el gruix d'aquesta exposició, inicialment el formava aquest material, la mostra es va

anar enriquint amb la col·laboració desinteressada d'argentonins que també hi volien participar i hi aportaven més material. Així, la família Debat ens van deixar fotografies i documents del seu avi Gaston, combatent en la batalla de Verdun. Gaston (el nét) ens va deixar a més un llibre dels vint-i-cinc anys del regnat del rei Jordi V d'Anglaterra en què es reflecteix en imatges la Gran Guerra i la seva repercussió en la vida quotidiana de la societat anglesa. També ens va facilitar un exemplar del tractat de Versalles que posava fi a la Primera Guerra Mundial.

Josep M. Jubany, també ens va proporcionar fotografies estereoscòpiques de paper, editades

Totes aquestes fotos són estereoscòpiques, o sigui, cada imatge estava presa amb dos objectius que tenen la mateixa distància entre ells que la que hi ha entre els ulls i quan són visionades amb els visors corresponents, la sensació que arriba al cervell és tridimensional

unes per "Keystone view company U.S.A." i d'altres per "Underwood & Underwood, London".

En Joaquim Santanach, també ens va deixar unes fotografies diferents a les altres, sense cap referència d'autor ni editor.

A més, vam poder comptar amb el dietari de guerra original que els fills d'en Gabriel Marty Escande ens van facilitar, junt amb un petjapapers amb la figura del Mariscal Joffre.

També hem d'agrair a en Plàcid Garcia-Planas que ens va deixar diferents objectes (baioneta, filferada...) que van acabar d'arrodonir aquesta exposició.

Gaziel

En aquesta mostra vam poder gaudir també de fragments de les cròniques de guerra d'un gran periodista català, que va ser l'Agustí Calvet, més conegut com a Gaziel, i que a causa de l'èxit d'aquestes cròniques, va ser redactor en cap i després director de *La Vanguardia*.

Les fotos estereoscòpiques

Totes aquestes fotos són estereoscòpiques, o sigui, cada imatge estava presa amb dos objectius que tenen la mateixa distància entre ells que la que hi ha entre els ulls i quan són visionades amb els visors corresponents, la sensació que arriba al cervell és tridimensional. Aquesta tècnica era molt estesa durant el primer quart del segle XX i com veiem, va ser força emprada per plasmar imatges de la Gran Guerra. Però també s'hi varen fer moltes vistes turístiques de ciutats d'arreu del món.

Mentre ens documentàvem

per preparar aquesta mostra, vam comprovar com l'exèrcit francès va fer proves de fotografia en color entre aquests anys (1914-1918), ja que tenia en les seves files a en Jean Baptiste Tournassoud, que va col·laborar amb els germans Lumière en la tècnica de l'autochrome.

També en aquests anys, els fotògrafs americans Arthur S. Mole i John D. Thomas van fer fotografies gairebé aèries de diverses formacions dels soldats i oficials de l'exèrcit americà. Entre altres imatges d'aquests fotògrafs destaquem l'estàtua de la Llibertat, l'Àliga Americana i la Campana i l'escut dels Estats Units, compostes per 18.000, 12.500, 25.000 i 30.000 homes respectivament. Tot aquest treball molt estudiat, es fotografiava amb una càmera especial dalt d'una torre d'uns 70 metres d'alçada en els diferents campaments, abans d'anar al front i els guanys econòmics de la venda d'aquest material havien de servir per fer bons de guerra.

Trobada Felç. Keystone View Company. USA.

Fons Josep M. Jubany.